35. Tölgyfa-testvér

Szerzõ Administrator
2018. április 10.
Utolsó frissítés 2018. április 15.

Tölgyfa-testvér
Szlovák népköltészet Varga Imre mûfordításában
2018.

I. Havas, havas

Elválaszt a havas minket

Havas, havas,
de magas vagy,
én édesem,
de távol vagy.

Elválaszt a
havas minket,
elhervasztja
szerelmünket.

Fonnyaszt, fonnyaszt,
el is hervaszt,
nélküled hol
leljek vigaszt.

Havas, havas,
magas testvér,
adj, Istenem,
kit szeretnék!

Két pár lovat,
vagy négy tinót,
vagy egy szép lányt,
nékem valót.

Lány a szobát
sepregette,
könnyeivel
öntözgette.

Ne hullajtsd már
könnyeidet,
ajtód mögött
ott a vized.
(dallam: Felsõ Elefánt - Horné Lefantovce, gyûjt.: Marian Járek)

Ki bujkál a hegyen?

Bola som na tráve,
v stankovskom chotáre,
bola som na lyse,
neverili by ste.

Sztankóci határban
friss zöld fûért jártam.
Hiszitek-e vagy sem,
mogyorót is leltem.

Veres harisnyámban
gombászni is jártam,
harisnyám elvástam,
de gombát nem láttam.

Ki bujkál a hegyen,
hogy vissza sem kiált,
ej, ha rátalálok,
megcibálom haját.
(Trencsénsztankóc / Trenèianske Stankovce)

Hegyeim, hegyeim

Hegyeim, hegyeim,
sétáló termeim,
bükkök és zöld fenyõk,
sudár nõvéreim.

(Ej, hora hora, hora zelená,
kto že òa do tej horièky volá?)

Tölgyfa a testvérem,
tölgyfa a fivérem,
gyertyánfa, gyertyánfa
az én rokon vérem.

Zöld hegyek, zöld hegyek,
mi lesz véletek,
megsirattok engem,
amikor elmegyek.
(Zólyom Pónik /Poniky, gyûjt.: Bartók Béla)

II. Betyárdal

Cselédlány volt

Cselédlány volt, pap szolgája,
apátlan-anyátlan árva.

Volt vaskulcsa a toronyhoz,
hol tizenkét betyár hortyog.

Tizenegyüket levágta,
ám Jánoskát megsajnálta.

„Feküdj, Jánoskám, csak maradj,
várd az ítélõ urakat!”

(Nevešajte ma na duby
lebo ma zjedia holuby.

Lež ma vešajte nad vodu,
keï milá ide na vodu.
Keï milá vody nabere,
vtáèatká zo mòa zažehne.)

„Ne akasszanak tölgyfára,
mert szemem madár kivájja.

Kössenek inkább fenyõre,
hol rózsám jár a mezõre.

Amikor majd vízért szalad,
elhajtja a madarakat.”

„Hess, hess, innen elszálljatok,
mert már arcába vájtatok.

Hess, hess, innen a babámról,
az õ hófehér válláról!”
(Dallam: Nyitra-vidék)

III. Juhásznóta

Juhász vagyok, megvénültem

Ja som baèa veµmi starý,
nedožijem do jari,
nebudú mi kukaèky kuka»
na tom mojom košiari.
Hej, džiny, džiny, džiny,
hej, džiny, džiny, džiny.

Ani kukuk, ani sova,
ani sojka klebetná,
nebude ma viac prebúdza»
lastovièka štebetná.
Hej, džiny, atï.

Juhász vagyok, megvénültem,
tavaszig se élek én.
Már a kakukk sem szólintgat
juhkarámom tetején.

Sem a kakukk, sem a bagoly -
még a szarka sem csereg,
kora reggel nem ébreszt majd
fecske sem, ha csicsereg.

Az a vén tölgy is kiszáradt,
amely alatt aludtam.
levelét is elszórta rég,
jaj, magamra maradtam.
(Samo Tomášik, Árva/Orava)

IV. Szeretõk

Az alvó szeretõk

Stojí hruška v sade,

stojí hruška v sade,
zelený vršok má,
pod òou sa Anièka,
sivá holubièka,
s Janíkom karty hrá.

Körtefa a kertben,
csúcsa zölden látszik,
alatta Annácska,
szürke szép madárka,
Jancsival kártyázik.

Amíg így játszottak,
pár szót is váltottak,
nagy-nagy szerelmüktõl
el is álmosodtak.

Egy tölgyfa tuskóján
aludt el Annácska,
Jancsi meg rápihent
párja orcájára.

Kisannám, virágszál

Anièka, dušièka, kde si bola?
Keï si si èižmièky zarosila?
Bola som v hájièku,
žala som trávièku,
duša moja, duša moja.

„Kisannám, virágszál, merre jártál,
harmatos a csizmád, hol kószáltál?”
„Erdõben kószáltam,
zöld füvet kaszáltam,
én édesem, én édesem.”

„Én meg a hegy alján ott arattam,
de csizmám harmatba nem ártottam.”
„Én meg kévét hordtam,
terád várakoztam,
én édesem, én édesem.”
(közismert)

Guzsalyocskám, guzsalyom

Zavèas rána z pondelku, jaj, jaj,jaj,
nadiala si kúdeµku, jaj, jaj, jaj.
Hopsa kúdeµ, myk sa kúdeµ, kúdeµôèka, kúdeµa.
Hopsa kúdeµ, myk sa kúdeµ, kúdeµu si nadiala.

Hétfõn kora hajnalba’
ránézek guzsalyamra.
Fordulj, rokkám, perdülj orsóm,
guzsalyocskám, guzsalyom.

Amikor már itt a kedd:
jaj, anyám, oda a kedv.
Fordulj, rokkám, perdülj orsóm,
guzsalyocskám, guzsalyom.

Hát mikor jön a szerda,
jaj, anyám, elengedj ma.

Fordulj, rokkám, perdülj orsóm,
guzsalyocskám, guzsalyom.

Itt van már a csütörtök,
a fejem fáj s üvöltök.
Fordulj, rokkám, perdülj orsóm,
guzsalyocskám, guzsalyom.

Hej, már itt van a péntek,
jaj, most hová tekintsek?
Fordulj, rokkám, perdülj orsóm,
guzsalyocskám, guzsalyom.

Máris itt van a szombat.
pont most lássak dolognak?
Fordulj, rokkám, perdülj orsóm,
guzsalyocskám, guzsalyom.

Mikor itt a vasárnap,
engemet táncba várnak.
Fordulj, rokkám, perdülj orsóm,
guzsalyocskám, guzsalyom.
(közismert)

Huszárok, huszárok

Husári, husári,
pekné kone máte,
Pojdzem ja medzi vás,
ktorýho mi dáce?

Huszárok, huszárok,
be szép lovon jártok,
ha közétek állnék,
nekem mit adnátok?

A rozsdás sörényût
megkapnád, megkapnád,
s ha ütik a dobot,
meg is futtathatnád.

Megütik a dobot,
ránézek rózsámra,
a kezét tördelve
száll fel a lovára.

Hallgass, te aranydob,
szûnjön duhogásod,
míg a kedvesemmel
pár búcsúszót váltok!
(Zólyom-Hédel/ Hiadeµ gyûjt.: Bartók Béla)

V. Menyegzõ asztalnál

Jávorfa, jávorfa

Ballagunk, ballagunk,
bár utat nem tudunk.
Vannak jó emberek,
õk majd segítenek.

Jávorfa, jávorfa,
ösvény fut melletted,
merrefelé tartsak,
ha a lány férjhez megy.

Ha férjhez megy a lány,
minthogyha meghalna,
mintha a világban
nyoma sem maradna.

Ha a legény nõsül,
minthogyha eltûnne,
vízbe dobott kõként
iszapba merülne.

Még a vízbe dobott
kõ is visszatérhet,
de az ifjúságom,
alámerült végleg.

Elmúlt ifjúságom,
haszontalan évek,
itt hagytatok engem
a világ terhének.
(dallam: Egyházmarót /Kostolné Moravce, gyûjt.: Bartók Béla)

Menyegzõ asztalnál

Menyegzõ asztalnál
ül két árva galamb.
Nem eszik, nem iszik,
méláz bánatosan.

De vidám, Anyicskám,
vidám a te lagzid,
de gondolj arra is,
ki innen hiányzik.

Ej, bizony nincs velünk
a jó édesanyám,
fekete föld alatt
pihen szegény árván.
(dallam: Berekalja-Podluzsány / Tekovské Podlužany, gyûjt.: Filip Horniak)

Jaj, pártám, én pártám

(Pochválen buï, Ježiš Kristus, prišli sme
tvoj víneèek na tvej hlávke našli sme.)

Dicsértessél, Jézus,
halld a kérésem,
tedd, hogy házasságom
véget ne érjen.

Dicsértessél, Jézus,
és ti zenészek,
ha most játszotok,
kedvvel tegyétek.

Hogyha nem zenéltek,
nincs lakodalom,
szép zöld koszorúmat
arannyal bevonom.

Jaj, pártám, én pártám,
gyöngyös a fényed,
tegnap nekem adtak,
most a võfélynek.

Én võfély uramat,
szívvel kérlelem,
hogy gyöngyös pártámat
adja át nekem.

Ha gyöngyös pártádat
kedvvel viselnéd,
a võfély urat is
szebben kérlelnéd.

Mert gyöngyös pártádat
búval viselted,
a võfélyedtõl is
búsan kérlelted.

Pártám, jaj, én pártám,
szépek gyöngyeid,
nem hordtalak soká,
csak kis ideig.

Pártám, gyöngyös pártám,
szép zöld leveles,
számodra lányságom
elmúlt, elveszett.
(dallam: Felsõ Elefánt / Horné Lefantovce, gyûjt.: Marian Járek)

Gyerünk innen haza!

(Už ideme od vás, ej,
viondíme na vás,
na vašu dedinu, ej,
nech vás tu psi žerú.)

Gyerünk haza innen,
mert itt nem szeretnek,
üres poharakkal
járnak, kerülgetnek.

Mulattunk, mulattunk,
folyt a dínomdánom,
fáradt az új asszony
pihenne az ágyon.

Vége a vígságnak,
a lakodalomnak,
hogy fogunk fáradtan
a dolgunknak holnap.
(dallam: Récsény/Rišòovce, gyûjt.: Marian Járek)

VI. Csicsíja, babája

Hajcsi-bujcsi

Búvaj že mi, búvaj,
len ma neunúvaj.
Èo ma viac unúvaš,

Ej, menej sa nabúvaš.

Belej že sa belej,
na hori zelenej,
na hori zelenej,
v košelky bielenej.

Hajcsi-bujcsi, hajcsi,
kincsem, ne fárassz ki!
míg engem fárasztasz,
ej, addig te sem alhatsz.

Csicsíjja, babuskám,
a zöld hegyi gyepen,
a zöld hegyi gyepen,
ej, fehér kis réklidben.

Fehér gyolcs ingecskéd
fönt a zöld ligetbe
mi Mariskánk varrta,
ej, selyemmel hímezte.
(Zólyom-Hédel/ Hiadeµ gyûjt.: Bartók Béla)

Csicsíja, babája

Beli že mi, beli,
veï si mati verí,
že teba, Janík môj,
tvoja hlávka bolí.

Csicsíja, babája,
tudja a mamája,
hogy a mi Jancsikánk
picinke feje fáj.

Csicsíja, babája,
kis sólyom madárka,
nehogy most elrepülj,
nehogy földbe merülj!

Vessed ki, nehéz föld,
az édesanyámat,
hadd mondjam el neki
búmat-bánatomat.

Amikor elmondom
minden panaszomat,
ahol akkor állok,
a föld is sírni fog.
(Zólyom-Hédel/ Hiadeµ gyûjt.: Bartók Béla)

Haja, gyöngye, haja!

Hoja ïunïa, hoja,
poslala nás kráµovna
hoja ïunïa, hoja.

Hoja ïunïa, hoja,
naèo že vás poslala,
hoja ïunïa, hoja.

Hoja ïunïa, hoja,
za tri vozy kamenia,
hoja ïunïa, hoja.

Haja, gyöngye, haja! Királyasszonyunk küldött.
Haja, gyöngye, haja!
Haja, gyöngye, haja! Mért küldött az úrasszony?
Haja, gyöngye, haja!
Haja, gyöngye, haja! Három szekér kavicsért.
Haja, gyöngye, Haja!
Haja, gyöngye, haja! Minek nektek az a kõ?
Haja, gyöngye, haja!
Haja, gyöngye, haja! Aranyhidat csinálni.
Haja, gyöngye, haja!
Haja, gyöngye, haja! Átengedtek-e rajta?
Haja, gyöngye, haja!
Haja, gyöngye, haja! Átalengedtek rajta.
Haja, gyöngye, haja!
Haja, gyöngye, haja! Mi lesz annak váltsága?
Haja, gyöngye, Gyöngye, haja!
Haja, gyöngye, haja! Fekete szemû lányka.
Haja, gyöngye, haja!
Haja, gyöngye, haja! Szaladjatok, fussatok!
Haja, gyöngye,haja!
(Zólyom megyei közismert tavaszi játékdal / gyûjt.:Krèméry)

VII. Állatlakodalom

Sarjúrendet vág a nyúl

Zajac kosí otavu, µíška zahrabuje,
komár kopi nakladá, muška potlaèuje.

Sarjúrendet vág a nyúl,
róka gereblyézi,
szúnyog hordja boglyába,
kislégy megtetézi.

Szúnyog kéri a legyet,
készül házasodni,
bögöly rámás csizmát ránt,
násznagy akar lenni.

Tipp-topp legényeket,
meghívták a zenészeket:
cincér-flótást,
dongó-dudást,
pók nagydobost,
tücsök prímást.

Meg is volt az esküvõ,
parádésan, rendben,
kétszáz pár volt a násznép,
vagyis kétszáznegyven.

Serke volt a nyoszolyós,
tetû a só törõ,
poloska a fõszakács,
bolha a táncosnõ.
(Magasmart /Brehy, gyûjt.: Jana Tencerová)

VIII. Szent Pünkösd vasárnapja

Ulijána elszunnyadt

A v nedelu Rusadeµnu,
zazvoneli na raòajšu,
Uljana usnula.

Šicke devky i parobci
do koscela oni pošli,
Uljana usnula.

Ez szent pünkösd vasárnapja,
kongatnak piros hajnalra,
Ulijána elszunnyadt.

A lányok és a legények,
a templomba mind betérnek,
Ulijána elszunnyadt.

Kiment a virágoskertbe,
ágyások közt ücsörögve,
Ulijána elszunnyadt.

Fogott õ három cérnácskát,
három cérnát és gallyacskát,
s megfont három koszorúcskát.

Az elsõt levendulából,
párját százszorszép virágból,
harmadikat istenfából.

Hozzálépett öccse, Jancsi,
megállj, megállj, Ulijána,
megmondlak édesanyádnak.

Ne árulj el, Jancsi öcsém,
szövök neked gyolcs ingecskét,
párját ritkító szépecskét.

Nem kérem én, nénémasszony,
megszövi majd anyámasszony,
megszövi a varázsingem.

Ha felveszem, megszerethet
ki szépasszony s fehér özvegy,
Ulijána elszunnyadt.

Rossz kígyók fésülik haját,
gyíkok fonják a varkocsát,
Ulijana elszunnyadt.
(Kojsó / Kojšov - Szepesség/Spiš)

Jön már pünkösd, közel

Omilienci chodia,
za ruky sa vodia,
grajciare skladajú,
o mòa niè nedbajú.
Omilienci chodia,
za ruky sa vodia,
dobrú jar vítajú,
pesnièky spievajú.

Szerelmesek járnak,
kézfogva sétálnak,

krajcárt gyûjtögetnek,
de rám nem figyelnek.
Szerelmesek járnak,
párosan sétálnak,
a tavaszt üdvözlik,
énekkel köszöntik.

A vázseci lánynál
szebbet hol találnál,
sötétebb a szeme
a holló szárnyánál.
Kriván hegye alatt
ott van a mi falunk,
ismert Vázsec neve,
itt élünk, itt lakunk.

Jön már pünkösd, közel,
de nagy a bánatom,
mert nincsen szeretõm,
lesz-e májfám vajon?
Szép Vázsecunk felett
ezüstbõl láncocska;
kihunyt szívemben a
szerelmi lángocska.

(Vazsec/Važec - Felsõ Liptó)

Zöld erdõ aljában

Paše Janík kone,
paše Janík kone,
pod hájom zeleným.

Legelteti Janík,
tereli lovait,
zöld erdõ aljában.

Látni indul anyja,
három szûzleánnyal,
zöld erdõ aljába.

Elsõnek aki megy,
a bíró leánya
veres szoknyájában.

Másodszor aki megy
a kovács leánya,
fûzöld szoknyájában.

Harmadszor aki megy,
szerencsétlen árva,
fekete ködmönben.

A bíró leánya
csendes szóval mondja
zöld erdõ aljában,

hogyha én azt tudnám,
hol aludt el Janík
zöld erdõ aljában,

én biz odamennék,
rögtön felkelteném,
elvenném kutyáját.

A kovács leánya
csendes szóval mondta,
zöld erdõ aljában,

hogyha én azt tudnám,
hol aludt el Janík
zöld erdõ aljában,

én biz odamennék,
rögtön felkelteném,
elvenném kantárját.

Szerencsétlen árva,
csendes szóval mondta,
zöld erdõ aljában,

hogyha én azt tudnám,
hol aludt el Janík
zöld erdõ aljában,

én biz odamennék,
rögtön felkelteném,
s neki azt mondanám,

anyád nem akarja
a bíró leányát
piros szoknyájában,

anyád nem akarja
a kovács lányát sem
fûzöld szoknyájában,

anyád engem akar,
szerencsétlen árvát,
fekete ködmönben.

Hasonló, hasonló,
csudásan hasonló,
zöld erdõ aljában.
(Kojsó / Kojšov - Szepesség/Spiš)

IX. Várjuk az áldomást

Levágtuk a rozsot

Žali sme my žitko
pod zelenou horou,
už sme ho zožali,
už ideme domov.

A zöld hegyek alatt
suhogott a kasza.
Levágtuk a rozsot,
indulhatunk haza!

Levágtuk a rozsot,
kévékbe kötöttem,
szénásfalvi tarlón
meg is betegedtem.

Színültig a magtár
piros rozsszemekkel,

váljék a javunkra,
mi jót ad az isten.

Nyugodj le nap, nyugodj,
teremtõmre kérlek,
mert úgy fáj a fejem,
szinte alig élek.

Leáldozó szép nap,
keresd meg rózsámat.
Addig le ne nyughass,
míg meg nem találod.
(Magasmart /Brehy, gyûjt.: Jana Tencerová)

Aratnék, aratnék

Žala by ja žala
na širokú posta».
Ej, keby ja vedela,
komu sa mám dosta».

Žala by ja žala,
hlavku nedvíhala,
keby pri postati,
frajeríka mala.

Aratnék, aratnék,
vágnám széles rendre,
ej, hogyha én azt tudnám,
a párom ki lenne.

Aratnék, aratnék,
fejem se emelve,
ej, hogyha marokszedõm
a kedvesem lenne.
(Mezõköz/Medzibrod, gyûjt.:Bartók)

Gyûjteném, te legény

Hrabaj že len, hrabaj
to zeleno seno.
Ja by ho hrabala,
nemám nakoseno.

Gyûjtsed, gereblyézzed,
azt a szép zöld szénát!
Gyûjteném, te legény,
hogyha lekaszálnád.

Már összegyûjtöttük,
mit fogunk csinálni?
Hegycsúcsról a völgybe
mind lekocsikáznii.
(Padkóc / Podkonice, gyûjt.: Bartók Béla)

Borókás, borókás

Borovo, borovo,
samo javorovo.
Kerou že je, kerou,
Môjho frajerovou.

Kerou že by bolo,

to najzelenejšie.
Vydalo sa dievèa,
to najhíreènejšia.

Borókás, borókás,
mennyi juhar benne,
az én kedvesemé
vajon melyik lenne.

Melyik is lehetne,
hát az a legzöldebb,
férjhez ment az a lány -
mind között a legszebb.
(Mezõköz/Medzibrod, gyûjt.:Bartók)

Várjuk az áldomást

Ej, pane náš, pane náš,
ej, daj že nám oldomáš,
ej, da že nám z lásky,
ej zbierali sme klásky.

Hej, uraság, uraság,
hej, várjuk az áldomást,
hej, addsza, ne tétovázz,
hej, csûrödben a kalász.

Hej, uraság, gazdurunk,
hej, mielõttünk kend: úr,
hej, kipedrett bajusszal,
hej, akárcsak egy kandúr.

Hej, gazdánk felesége,
hej, munkánkat lenézte,
hej, gyalázta kaszását,
hej, mi meg a jóságát.

Hej, mit fogunk csinálni,
hej, mindent elvégezve,
hej, rajta bukfencezzünk,
hej, a hegyrõl a völgybe.
(közismert Zólyom környéki)

X. Boromissza a szakácsnõnk

Olajfa, zöld olajfa

Oliva, oliva, zelená oliva,
teraz mi je dobre, keï nemám frajera.

Olajfa, olajfa,
zöld ágú olajfa,
bár nincsen szeretõm,
mért bánkódnék rajta.

Ha nincsen szeretõm,
nem szólnak ellenem,
nincs miért könnyezzen
éj-fekete szemem.

Fekete szemeim,
szép fekete szemem,

esténként a patak
vizében fürdetem.
(közismert liptói dallam, Komjatná)

Nem félt a farkastól

Pri studienky prala plienky,
nebála sa vµka,
nebála sa vµka.

A ten vµk, len tak škµb,
len tak poškµblka,
len tak poškµblka.

Kiskút mellett
mosva szennyest,
nem félt a farkastól,
nem a félt a farkastól.

A farkas meg körbenyalta
lüdüdû, lüdûdü, lüdüdû, lüdûdü.
(közismert liptói dallam, Komjatná)

Szánt, szánt Janik

Orie Janík tvrdie hôrky
polámal si, polámal si, radi s volky
Celý, celý hradel aj kolieska.
ako že to, ako že to zorie dneska.

Szánt, szánt Janik, kemény a föld,
ökör húzta vas ekéje beléje tört.
Eltört a csoroszlya, tengely, el a kerék
hogy végzi el ma a szántást ez a legény.
(közismert liptói dallam, Komjatná)

Boromissza a szakácsnõnk

Tá naša kuchárka rada pije,
ani si lyžice neumyje,
pohádže lyžice do police,
oblýžte maèice tie lyžice.

Haj, a mi szakácsnénk boromissza,
tányérunk, kanalunk sose tiszta.
A rékast lecsapja, le a padra,
cicc, cicc, a kismacska, majd felnyalja.
(közismert liptói dallam, Komjatná)

Mit fogunk csinálni?

Mit fogunk csinálni s tóma ženami?
Mi megyünk do krèmi, oni za nami.
Mi parancsolunk, oni vypijú,
mikor kell fizetni, oni sa skrijú.
(dallam: Magasmart /Brehy, gyûjt.: Jana Tencerová)

XI. Négy szlovák népdal

Madárrá leszek

Ta dala matka svú
vlastnú dcéru,
delako od seba.
Tak jej hrozila,
by k nej nechodila.

Lányát az anyja
férjhez úgy adta
távoli országba.

Meghagyta neki,
megparancsolta,
többé ne is lássa.

Én olyat teszek,
madárrá leszek,
otthonomba szállok,

anyám kertjébe,
legközepébe,
fehér liliomra,

ha édesanyám
a liliomról
el akar zavarni,

tudni fogok már,
tudni fogok már
néki válaszolni.
(Zólyom Pónik /Poniky, gyüjt.: Bartók Béla)

Gereblyélt, gereblyélt

Hrabala, hrabala,
málo nahrabala,
od veµkého spania
hrable dolámala.

Gereblyélt, gereblyélt
egy keveskét össze,
a nagy buzgóságtól
nyelét is eltörte.

Gereblyézd, gereblyézd
össze a zöld szénát!
Gereblyézném, hogyne,
ha te lekaszálnád.

Kaszáld le, kaszád le,
hogyha jó kaszás vagy,
ha csak hitvány sarlós
vigyen el a bánat!

Levágtuk, levágtuk
mind a zöld rozskalászt,
de még nem ittuk meg
a boros áldomást.
(Zólyom-Hédel/ Hiadeµ gyûjt.: Bartók Béla)

A kikapós lány

Rada pila, rada jedla,
rada tancovala.
Enni, inni, van csak kedved,

eljárni a bálba’.
Míg táncoltál, míg táncoltál,
maradtam én állva.
Ni, a piros tánccsizmádnak
poros még a szára!

Ne bokorba, ne bokorba,
megszúrhat tüskéje,
inkább az anyja ágyában
ölelném kedvére.
(Mezõköz/Medzibrod, gyûjt.:Bartók)

Csip, cip, ciprus ága

Cip, cip cipuruške,
maò, maò, maòuruške.
Ej, na kosu, na kosu,
never chlapcu ako psu.

Csip, cip, ciprus ága,
mar, mar, Marcsikája.
Kapj kaszára, kaszára,
vedd a legényt kutyába,
ne hallgass a szavára!
(Zólyom Pónik /Poniky, gyüjt.: Bartók Béla)

XII. Tarka kígyót s gyíkot mellé

A megétetett testvér

Jedna sestra brata mala,
rada by sa vydávala.

Keï sa ty chceš vydávati,
musíš brata otráviti.

Egy nõvérnek volt egy bátyja,
férjre vágyott, házasságra.

Hogyha férjhez akarsz menni,
bátyádat meg kell mérgezni.

Menj, s kint a zöld csalitosban,
fogj egy tarka kígyót gyorsan!

Tarka kígyót s gyíkot mellé,
s fõz belõlük jó leveskét.

Ahogy egy tányérral evett,
fél arca elfehéredett.

Másik tányérral is szedett,
teljesen elfehéredett.

Hozzál egy kis bort, nõvérem,
hadd vidítsam fel a szívem.

Mikorra a borral megtért,
bátyja elengedte lelkét.

Rózsám, immár tiéd vagyok,
bátyám megmérgeztem, halott.

Ki a bátyját megmérgezi,
férjével is megteheti.
(Zólyomternye / Tànie)

Fosztogat a török

(Bojovali Turci,
po pod èierne hory
zvolenskej rychtary
dve deti zajali.)

Fosztogat a török
Zólyom kõvárában.
Fosztogat a török
Zólyom kõvárában.
Senkit sem találnak,
csak egy szolgalegényt.
Senkit sem találnak,
csak egy szolgalegényt.

Mondd csak, szolgalegény,
urad, úrnõd hol van?
Mondd csak, szolgalegény,
urad, úrnõd hol van?

Nem szabad mondanom,
mert gazdám megcsapat.
Nem szabad mondanom,
mert gazdám megcsapat.

Kulcs a küszöb alatt,
ruhák oltár mögött,
a toronyszobába,
az uram felszökött.

Az elsõ lövésre
toronytetõ dõlt le.

Második lövésre
uraság halott lett.

Harmadik lövésre
úrnõt elhajtották.

Amikor hajtották
s hegyek közé tértek,
a szétlõtt várfalra
sírva visszanézett.

Falaim, falaim,
szomorú kõfalak,

hol a kõmívesek,
akik fölfalaztak?

Akik falat raktak,
már mind, mind meghaltak.

Az urat lelõtték,
az úrnõt elvitték.
(dallam: Zólyom-Hédel/ Hiadeµ gyûjt.: Bartók Béla)

XIII. Földnek adom én testemet

Igaz nevemen megnevez

Já dole líhám,
svoje kos»i skladám,
Pánu Bohu dušu dávám.
Já sa žehnám s pá»ima prstí,
Svatý Ján ma krs»í,
menom ma menuje,
od zlého ma varuje.
Varuj»e ma aòïelová do póv noci,
Paòenka Márija ot póv noci...
Én lefekszem,
földnek adom én testemet,
istenemnek lelkemet.
Öt ujjammal keresztet vetek,
Szent János Keresztel engem,
igaz nevemen megnevez,
minden rossztól megvédelmez.
Õrizzetek, angyalok, éjfélig,
Szûz Mária virradatig.
Ha pedig rossz álmot látok,
ébresszél fel, ó, Istenem,
igaz utat rendelj nekem.
A te utad szent és tiszta,
rajt’ áldásnak nincsen híja,
vezet rajta Szûz Mária,
kinek Jézus a szent fia.
Õ megáldotta anyját keresztjével,
ahogy én is, imádkozva e bûnös kézzel.
Az Atya, Fiú és Szentlélek Isten nevében.
Ámen.
(Dabas-Sári, gyûjt.:Zsilák Mária)
Összidõ: 74,33

Tölgyfa-testvér
Brat dub
Szlovák népköltészet Varga Imre mûfordításában
Slovenská µudová poézia v preklade Imre Varga

Közremûködõk:
Orbán Johanna, Paár Julianna, Tímár Sára (ének), Bodnár Péter (basszusgitár), Cserta Balázs (tilinkó, klarinét, szaxofon, dvojnica, tárogató), Csörsz Rumen István (lant, koboz, gitár,doromb)
Sebõ Ferenc Kossuth-díjas, a Nemzet Mûvésze ajánlásával
Stúdió: Bodnár Péter
Grafika: Andorka Tímea
Nyomda: HTSART
Szvorák Katalin 35. önálló kiadványa (2018)